

67/9-2272/

1988 JUN 21

45

213

A2-11

4/34

II.

1988 június 16-án Párizsban [REDACTED] részt vett NAGY IMRE siremlék-avatásán.

Az avatáson megítélése szerint 2500-3000 fő vett részt.

Képviseltette magát a román, a litván, a cseh, a lengyel és a bulgár emigráció jobb szárnya is. Ezek egy-egy koszoru elhelyezésével emlékeztek meg.

A fentiekén kívül jelen volt az Olasz Kommunista Párt és a Francia Kommunista Párt, továbbá számosan az ausztráliai, svájci és NSZK-beli magyar emigráció képviselőitében. Ott volt még Nagy Imre leánya és több közvetlen hozzátartozója is. (Az említett kommunista pártok ún. Euro szárnya értendő a résztvevők alatt.)

Az esemény technikai lebonyolításában nagy szerepet vállalt magára a SZER. A siremlék körüli hangosítást, technikai személyzetet ők biztosították. Ennek ellenére több műszaki, technikai hiba fordult elő. (Leszakadt a tribün, többször kimaradt a hangosítás.)

Az avatáson osztogatták RAJK LÁSZLÓ nyilatkozatát (mellékelve), aki elhatárolja magát az emlékmű tervezésétől, mert az nem azt az elképzelést tükrözi, amelyet ő megtervezett. Kisebb és jelentéktelenebb lett az emlékmű az eredeti tervekhez és a rendelkezésre álló összeghez (100.000.-DEM) képest. Az emlékmű elkészítésében közreműködőket pedig azzal vádolja, hogy a pénzből elsikkasztottak.

Reagen² amerikai elnök üzenetben nyilvánított részvétet, amit felolvastak.

Felolvasták továbbá azt a felhívást is (mellékelve) ami a június 27-i budapesti románellenes tüntetésre mozgósít. Mindenkit felhívtak arra, hogy további résztvevőket toborozzon.

Az események dokumentálásában, rögzítésében részt vett a francia, az olasz televízió, valamint a ZDF is.

Az esti összejövetelen kizárólag a Deutsche Welle kapott engedélyt hangrögzítésre.

- 2 -

A Szabadságharcos Szövetség ebédjén az emlékművel kapcsolatban tartózkodtak a véleménynyilvánítástól, mivel nem akarják megromítani a születőben lévő kapcsolatot az MNK-val, de a mártírok évét is végig akarják vinni.

A szervező bizottság, - annak ellenére, hogy már jó ideje készültek a rendezvény megtartására, - nem volt elégedett, nagyobb arányú részvételre számítottak.

- - - - -

Készült: 3 pld/2 lap
Készítette: Dr.DGY/Gyné
Kapják: 1 pld/ Oszt.
2 pld.
3 pld/ Némethné et.
Nytsz: 581- /1988.
Mell: 2 lap.

DECLARATION

A l'intention du Comité pour l'érection d'un monument à la mémoire des martyrs de la Révolution Hongroise de 1956

Je déclare renoncer au titre de concepteur du monument prévu au Cimetière du Père Lachaise de Paris à la mémoire des martyrs de la Révolution Hongroise de 1956.

Les déplorables événements des deux mois qui se sont écoulés depuis mon arrivée à Paris ont rendu clair que ceux qui avaient approuvé mon projet et dont dépendait sa réalisation, se satisfont du simple fait qu'un monument existe. Reléguée à l'arrière-plan, mon activité a ainsi perdu sa signification. Dans cette atmosphère, mon projet -alors qu'il avait été approuvé-, devenait la proie de quiconque voulait, sans même demander mon avis, y apporter des modifications. Aussi ma contribution s'est-elle dégradée au point de n'être plus qu'un rôle à tenir.

Afin d'éviter que mon nom et mon activité artistique soient associés à une oeuvre qui, aussi noble que soit son but, est incompatible avec mes convictions de concepteur, je déclare renier ce monument jusque dans ses moindres détails. Commettre une série de compromissions à propos d'un monument dédié à la mémoire d'hommes qui, par leur vie et leur mort, prouvèrent leur refus de tout compromis, est impossible.

Paris, le 26 avril 88.

László Rajk.

DECLARATION

Statement to the Committee for the erection of a monument in memory of the martyrs of the 1956 Hungarian Revolution

A deplorable series of events surrounding the monument to the memory of the martyrs of the Hungarian Revolution of 1956, to be erected at the cimetière Père-Lachaise in Paris makes it necessary for me formally to withdraw the use of my name as its author and designer.

Sadly, those who had approved my project and on whom its construction depends have made it clear that they will be content with the simple existence of any sort of monument, wether good or bad. My artistic activity, relegated to the background, has thus lost all its meaning. In this atmosphere, my project -- despite the fact that it had already been approved -- has become the prey of anyone who wants to modify it without my having ever ben in the least consulted. My contribution has been so distorted and degraded that my role has been reduced to that of figurehead. I cannot permit my name and my artistic activity to be associated with a work which, however noble its purpose, goes deeply against the grain of my convictions as its creator, and so I am forced to renounce any association with the monument to be constructed, right down to its smallest details. It is impossible for me to accept any compromises in a monument dedicated to the memory of men and women who, in life as in death, proved their refusal of all compromise.

Paris, 26 April, 1988.

László Rajk

NYILATKOZAT

Az 1956-os Magyar Forradalom Mártírjainak Emlékmű Bizottsága részére

Az 1956-os Magyar Forradalom Mártírjainak a párizsi Père-Lachaise temetőben fellállítandó emlékműve felelős tervezői tisztjéről ezennel lemondok.

A Párizsba való megérkezésem óta eltelt két hónap szomorú tényei világossá tették, hogy mindazok, akiktől az általuk elfogadott tervem megvalósítása függött, beérik egy emlékmű pusztá létével. Tevékenységem, mint tervezőé, számukra elveszítette jelentőségét, háttérbe szorult. Ebben a légkörben a már jóváhagyott tervem szabad prédájává vált bárkinek, aki megkérdezésem nélkül- módosítani akarta azt. Így közreműködésem egy szerep eljátszásává degradálódott.

Annak elkerülése végett, hogy nevem, művészeti tevékenységem egy olyan művel azonosuljon, amely -bármily nemes célt szolgáljon is - összeegyeztethetetlen tervezői meggyőződéssel, a temetőben felavatandó emlékművet és annak minden egyes részletet megtagadom.

Megalkuvások sorozatát elkövetni egy olyan emlékművel kapcsolatban, amely azoknak állít emléket, akik életükkel és halálukkal meg nem alkuvásukat bizonyítottak, lehetetlen.

Párizs, 1988.április 26.

Rajk László

Contacts

Budapest tel:
(361) 831750
Paris tel:
45 22 82 41

Az Emberi Jogok Magyar Ligája, Párizs

67/9-2240

A2-11

Magyar Honfitársaink !

1988. június 16-án délelőtt pontosan 11 órakor avatják fel a történelmi multú párizsi Père Lachaise temetőben

NAGY IMRÉNEK és az 1956-os forradalom

MINDEN KIVÉGZETTJÉNEK

szimbolikus sírját.

Az ünnepség szónokai:

Fejtő Ferenc, az Emberi Jogok Magyar Ligájának elnöke

R.P. Riquet atya, a francia ellenállás hőse, aki a Mauthauseni deportációban a magyar foglyok lelkipásztora volt.

A kivégzetteknek Magyarországon nincs sírjuk. Aki csak teheti, jöjjön el párizsi síremlékükhöz !

A temető bejárata a Gambetta metróállomásnál van. Az emlékmű helye a 44. parcella (Division 44).

MEGHÍVÓ

Június 16-án este 20 órakor magyarnyelvű emlékünnepe lesz

a Musée Social földszinti nagytermében

budapesti vendégeink részvételével.

Közreműködik : Szörényi Éva.

Az összejövetel színhelye : 5, rue Las Cazes, Paris VIIe (Métro : Solferino).

Fejtő Ferenc beszéde

Az Emberi Jogok Magyar Ligájának nevében köszönöm Önöknek, hogy eljöttek és résztvesznek ezen az ünnepségen, amelyen Nagy Imréről, vele együtt kivégzett társairól, és az antitotalitárius ferraradalmom valamennyi áldozatáról emlékezünk meg.

Köszönetemet fejezem ki Párizs városának, amely a jelképes sír helyét rendelkezésünkre becsátotta, valamint mindazeknek, akik munkájukkal vagy adományukkal hozzájárultak az emlékmű felállításához.

Hölgyeim és Uraim, Önök mindnyájan ismerik Sophokles emlékezetes művét. A tragédia hősnője, Antigené a zsarnok Kreon tilalma ellenére megadja a végtisztességet meggyilkolt testvérének.

- És mégis törvényt meg merted szegni te? - kérdi tőle feldühödve Kreon.

Antigené nyugodtan válaszol:

- Parancsaiddban nem hiszem, hogy oly erő lehet, mely engem Istenek nem változó törvényét áthágni kényszerít. -

A magyarországi Kreon elrejtette az áldozatok hamvait a Magyar Antigenék, az áldozatok édesanyjai, hitvesei és gyermekei előtt, és megakadályozta, hogy családjuk és a magyar nép megadja a végtisztességet a mártíroknak,

Helyettük tesszük ezt meg most, emlékezve arra, hogy az Istenek iratlan törvényeit sérti meg az, aki a holtak eltemetését megakadályozza.

Kreonjaink áthágták e törvényeket. Ezért avatjuk fel ezt a jelképes síremléket Nagy Imre, Maléter Pál, Losonczy Géza, Gimes Miklós, Szilágyi József és az 1956-os magyar ferraradalmom minden mártirjának tiszteletére és el nem muló emlékére.

Magyar Szabadságharcos
Világszövetség

World Federation of the Hungarian Freedom Fighters
Weltbund der Ungarischen Freiheitskämpfer
Fédération Mondiale des Combattants Hongrois de la Liberté

207

Hiv. Szám:

A Szabadságharcos Világszövetség
európai tagjainak

Postadresse:

Tollas Tibor
Elisabethstr. 57
D-8044 Lohhof

1988. májusában

Kedves Bajtársak!

Ez év június 16-án lesz forradalmi miniszterelnökünk Nagy Imre és mártírtársai kivégzésének 30.évfordulója. Ez alkalomból - amint a NEMZETÖR már jelentette - a párizsi Père la Chaise temetőben szimbólikus sírhelyet és emlékművet fogunk felavatni azok tiszteletére, akik életüket adták értünk, de akiknek valódi nyugvóhelyét a rezsim még mindig titokban tartja.

Ez az akció, melyet egy párizsi magyarokból álló, erre a célra alakult bizottság intéz, az egész magyar emigráció ügye.

Támogatói között nekünk, szabadságharcosoknak, az első sorokban a helyünk! Szövetségünknek mind az amerikai, mind az európai vezetősége képviselőket küld a párizsi ünnepségekre. Benneteket pedig arra kérlek, hogy

1. menjetek el minél többen Párizsba. Szobafoglalás ügyében forduljatok Németh István bajtársunkhoz. Címe: 14, rue de la Gironde, F-95400 Arnouville les Gonesse.
2. Adakozzatok és gyűjtsetek környezetetekben a Nagy Imrét ábrázoló művészi szoborra, amely több, mint 100.000 márkába kerül (DM, nem FF!). Ez a szobor maradandóan, talán századokig fogja hirdetni az 56-os eszméket, őrizni mártírjaink emlékét Európának ezen a sokat látogatott, prominens helyén.

Adományaitokat juttassátok el Németh István fenti címére lehetőleg még június 17-e előtt. A németországiak adóköteles jövedelmükből is levonhatják az adományt, ha azt az "Ungarischer Kultureller und Sozialer Fonds" kontójára utalják át "Nagy Imre emlékmű" megjelöléssel. (Kto.Nr. 564723 Bayerische Vereinsbank BLZ 700 202 70)

Megértéseteket, hozzáállástokat, fáradozástokat köszönöm

bajtársi üdvözlettel

INAUGURATION DU MEMORIAL DES MARTYRS HONGROIS DE 1958

Le 16 juin 1988 au Cimetière Père Lachaise

Sous le haut patronage de:

M. Mario SOARÈS, Président de la République Portugaise
M. Alain POHER, Président du Sénat
Mme Simone VEIL, ancien Président du Parlement Européen
M. Raymond BARRE, Ancien premier ministre, et Madame
M. Laurent FABIUS, Ancien premier ministre
Rév. Desmond TUTU, prix Nobel de la Paix
M. Elie WIESEL, prix Nobel de la Paix

ainsi que de nombreuses personnalités françaises et européennes.

MEMBRES DU COMITÉ D'HONNEUR ET DE PATRONAGE

De la part des familles des suppliciés de 1958 :

Madame Erzsébet Nagy, fille unique de Imre Nagy
Madame Judit Maléter, veuve du Général Maléter
Madame Ella Szilágyi, veuve de József Szilágyi
Madame Lucy Gimes, veuve de Miklós Gimes
Madame Anne-Marie Losonczy, fille unique de Géza Losonczy

Prix Nobel :

Saul Bellow (Littérature 1976), Joseph Brodsky (Littérature 1987), Herbert C. Brown (Chimie 1979), Prof. Subrahmanyam Chandrosser (Physique 1983), Prof. Léon Cooper (Physique 1972), Dr Stanley Cohen (Médecine 1986), Dr Allan M. Cormack (Médecine 1979), Prof. Gérard Debreu (Économie 1983), Prof. Christian De Duve (Médecine 1974), Prof. Ragnar Granit (Médecine 1967), Prof. Robert Holley (Médecine 1968), Prof. François Jacob (Médecine 1965), Prof. Jérôme Karle (Chimie 1985), Halldor Laxness (Littérature 1955), Prof. Yuen T. Lee (Chimie 1986), Prof. André Lwoff (Médecine 1965), Sir Nevill Mott (Physique 1979), Prof. Georges Palade (Médecine 1974), Prof. Abdus Salam (Physique 1979), Dr Frederick Sanger (Chimie 1958), Prof. George Snell (Médecine 1980), Dr Roger Sperry (Médecine 1981), Prof. Henry Taube (Chimie 1983), Dr Rosalyn Yalow (Médecine 1977).

Savants, universitaires, hommes de lettres :

De l'Académie Française : Alain Decaux, historien, Michel Déon, écrivain, Eugène Ionesco, dramaturge, Michel Mohrt, romancier et essayiste, Jean d'Ormesson, romancier et essayiste, Jacques Soustelle, ethnologue, ancien ministre.

Prof. Hans Albert, Université de Mannheim, Claude Aveline, écrivain, Pierre Avril, Agrégé des Facultés de Droit, Françoise Barry, Directrice de la Documentation Française, Jean de Beer, dramaturge, prof. Alain Besançon, historien, prof. Raymond Boudon, sociologue, Etienne Borne et Henri Bourbon («France Forum»), Jean-Claude Casanova, Directeur de «Commentaire», prof. Gianpiero Cavaglia, Université de Turin, Bernard Cazes, essayiste et économiste, Jean Cayrol de l'Académie Goncourt, Georges Charaire, artiste peintre, Robert Cornevin, président «Ecrivains de Langue Française», Stéphane Courtois, directeur de «Communismes», Michel Crozier, sociologue, Directeur de recherches au C.N.R.S., Pierre Daix, écrivain, Max Ph. Delatte, homme de lettres, Jean-Luc Domenach, Directeur du CERI, Michel Drancourt, économiste, prof. Jacques Dupâquier, démographe, prof. Jacques Ellul,

philosophe, pasteur Albert Finet, ancien directeur de «Réforme», René Foch, essayiste, Msgr. Virgil Gheorghiu, Église orthodoxe roumaine de Paris, prof Raoul Girardet, historien, Francesca Gori, Fondation Feltrinelli, Milan, Pierre Gripari, écrivain, Pierre Hassner, politologue, Michel Heller, historien, Danilo Kis, écrivain, Docteur Cyril Koupernik, prof. honoraire de médecine, Docteur Arthur Kriegel, prof. Annie Kriegel, politologue, Jean Lacouture, historien, journaliste, Claude Lafaye, président Commission du Cinéma, prof. Alain Lancelot, politologue, prof. Georges Lavau, politologue, prof. Claude Lefort, philosophe politique, Michel Leiris, poète, essayiste, Michael Lonsdale, comédien, Thomas Lowit, sociologue, Maria Antoniette Macciocchi, écrivain, Jacques Madaule, historien, écrivain, Louis Malle, cinéaste, Albert Memmi, romancier, Renato Mieli, journaliste, Robert Misrahi, philosophe, Georges Mond, historien, Yves Montand, comédien, Jacques Nantet, écrivain, Pierre Naville, sociologue, prof. Georges Nivat, historien, Université de Genève, Pierre Nora, directeur «Le Débat», Maurice O'Hana, musicien, Régine Pernoud, historienne, Jean-Fr.Revel, écrivain politique, Paul Ricœur, philosophe, Pierre Rosanvallon, sociologue et historien, Joseph Rovin, historien et politologue, prof. Giuseppe Sacco, Université de Rome, Dominique Schnapper, sociologue, David Shahar, romancier, Guy Sorman, économiste, Antoine Spire, journaliste, Docteur Adi Steg, prof. de médecine, René Tavernier, président P.E.N. Club Français, Paul Thibaud, directeur de «Esprit», Olivier Todd, écrivain, prof. Alain Touraine, sociologue, Pierre Uri, économiste, André Versaille, éditeur, Georges Walter, écrivain et journaliste.

Personnalités de la vie politique française :

Jean-Pierre Abelin, député de la Vienne, Patrick Balkany, Vice-président du Conseil général des Hauts-de-Seine, André Bergeron, Secrétaire général de Force Ouvrière, Docteur Rony Brauman, président «Médecins sans Frontières», Geneviève Domenach-Chich, Secrétaire générale Fédération «Léo Lagrange», Me Daniel Jacoby, Président de la Fédération Internationale des Droits de l'Homme, M. Yves Jouffà, Président de la Ligue Française des Droits de l'Homme, Jean Laloy, Ambassadeur de France, Jean Lecanuet, Sénateur-Maire de Rouen, Louis Le Pen, Député du Finistère, Pierre Méhaignerie, ancien Ministre, Lucien Martin, Directeur de la Maison de l'Europe, Gilles Martinet, Ambassadeur de France, Robert Pontillon, Sénateur des Hauts-de-Seine, Bertrand Renouvin, président du Parti Royaliste, Nicolas Sarkozy, Conseiller régional d'Ile-de-France, Jean-Marie Soutou, Ambassadeur de France, Robert Verdier, ancien député.

Députés européens et autres personnalités politiques :

Jean-Pol Baras, Secrétaire culturel du Parti Socialiste Belge, Roberto Ciccio Messere, Député européen, Piero Fassino, membre du Bureau Politique et du Secrétariat du Parti Communiste Italien, André Forçans, Député européen, Jas Gawronski, Député européen, Antonio Giolitti, Sénateur italien, Ernest Glinne, Député européen, Umberto Guerini, membre du Conseil municipal de Bologne, Adriano Guerra, Institut Gramsci de Rome, Claudio Martelli, Député européen, Indro Montanelli, Directeur «Il Giornale» de Milan, Giovanni Negri, Député européen, Marco Pannella, Député européen, Luciano Pellicani, Directeur de «Mondoperaio» de Rome, Karl Johannes von Schwarzenberg, Président de la Fédération Internationale Helsinki des Droits de l'Homme, H.H. Thyssen-Bornemisza, Président de fondation, Léo Valiani, Sénateur italien.

Militants de l'autre Europe :

Karol Bartosék, Directeur de «La Nouvelle Alternative», Paul Goma, écrivain, Antonin Liehm, Directeur de «Lettre Internationale», Jiří Pelikan, Député européen, Krzysztof Pomian, historien polonais, Aleksander Smolar, Directeur de «Aneks», Sanda Stolojan, Présidente de la Ligue pour la Défense des Droits de l'Homme en Roumanie, Pavel Tigrid, Directeur de «Svědectví», Barbara Torunczyk, Directrice de «Zeszyty Literackie», Dorin Tudoran, Directeur de «Agora», Ilios Yannakakis, historien, Wojciech Ziemiński, Président du Congrès de Solidarité de la Nation (Varsovie).

Personnalités hongroises de Budapest et du monde entier :

Sándor Csoóri, poète et essayiste (Budapest), Ernő Jakabffy, président des Associations hongroises en Suède (Stockholm), Miklós Haraszti, écrivain (Budapest), György Heltai, Vice-ministre du gouvernement révolutionnaire hongrois de 1956 (Charleston), Béla Király, Général, commandant des Forces armées du gouvernement révolutionnaire de 1956 (New Jersey), János Kis, philosophe politique (Budapest), Sándor Kopácsi, ancien Préfet de police de Budapest, survivant du procès Nagy (Toronto), József Kövágó, ancien Maire de Budapest (New York), Pál Lócsei, sociologue, ancien prisonnier politique (Budapest), Imre Mécs, ingénieur, ancien prisonnier politique (Budapest), Miklós Mészöly, romancier, membre du Présidium de l'Union des écrivains hongrois (Budapest), Ernő Nagy, Editeur et industriel (Giromagny), Sándor Rácz, Co-président du Conseil central ouvrier de Budapest en 1956 (Budapest), Béla Szász, écrivain, ancien prisonnier politique (Suffolk, GB), Géza Szöcs, poète expulsé de Transylvanie (Genève), Gáspár M. Tamás, philosophe (Budapest), Tibor Tardos, écrivain, ancien prisonnier politique (Paris), Msgr. Béla Varga, Président de l'Assemblée Nationale hongroise entre 1945 et 1947 (New York), Miklós Vársárhelyi, historien et journaliste, survivant du procès Nagy (Budapest) de même qu'un certain nombre de personnalités, de Hongrie et d'émigration, ayant préféré conserver leur anonymat.